

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

МАУП

НАВЧАЛЬНА ПРОГРАМА
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ РИНОК”
(для бакалаврів)

МАУП

Київ
ДП «Видавничий дім «Персонал»
2009

Підготовлено професором кафедри фінансів і статистики *С. Г. Шклярюком*

Затверджено на засідання кафедри фінансів і статистики
(протокол № 14 від.05.03.08)

Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом

Шклярюк С. Г. Навчальна програма дисципліни “Фінансовий ринок”
(для бакалаврів). — К.: ДП «Вид. дім «Персонал», 2009. — 24 с.

Навчальна програма містить пояснювальну записку, тематичний план, зміст дисципліни “Фінансовий ринок”, теми контрольних робіт, питання для самоконтролю, список літератури.

© Міжрегіональна Академія
управління персоналом (МАУП), 2009
© ДП «Видавничий дім «Персонал», 2009

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Навчальна дисципліна “Фінансовий ринок” входить до модуля підготовки дипломованих фахівців-фінансистів на рівні бакалаврів у навчальних закладах системи вищої освіти України. Оволодіння методами і інструментами надання фінансових послуг є невід’ємним елементом підготовки висококваліфікованих підприємців, бізнесменів, економістів, фінансистів, бухгалтерів, інвестиційних та інших менеджерів.

Головна мета вивчення дисципліни — отримання студентами поглиблених знань та практичних навичок щодо вміння визначати відповідні ринки з метою їх використання для здійснення розрахунків і інших фінансових операцій, оволодіння фінансовими інструментами і методами здійснення фінансових операцій з кредитування, випуску фінансових інструментів в обіг, з хеджування ризиків, страхування, лізингу, інвестиційних та інших послуг з метою забезпечення ефективного функціонування фірм, компаній, підприємств і їх оцінювання стосовно ефективності.

Завдання — визначити основні види фінансових ринків, забезпечення механізмів їх функціонування, основних учасників, методів і способів здійснення фінансових операцій; опанування основними фінансовими концепціями — “фінансовий ринок”, “зміни вартості грошей за часом”, “грошовий потік і його дисконтування”, “фінансові і ділові ризики” тощо, а також організацією збирання необхідної інформації для аналізу і вибору фінансових інструментів і способів здійснення фінансових операцій, методологією формування грошових потоків і оцінки ефективності здійснених операцій, методами визначення ефективності прийняття рішень про доцільність застосування відповідних фінансових інструментів, методами визначення ризиків фінансових ринків і фінансових інструментів і механізмів їх зменшення; способами і підходами управління ризиками.

Предмет навчальної дисципліни — фінансові ринки і практичні аспекти здійснення фінансових операцій на них і визначення їх доцільності і ефективності.

Майбутні спеціалісти-фінансисти повинні професійно володіти сучасними науково-обґрунтованими, практично перевіреними високоефективними технологіями оцінки ефективності фінансових операцій, альтернативного аналізу їх здійснення.

В результаті вивчення курсу “Фінансовий ринок” студент повинен

знати:

- сутність функціонування фінансових ринків і основні механізми його забезпечення;
- інструменти, що використовуються для здійснення фінансових операцій;
- механізми і способи здійснення фінансових операцій і забезпечення їх надійності;
- основні принципи функціонування банківської системи, фондового і валютного ринків і їх регулювання;
- основні законодавчі акти, що регулюють функціонування фінансових ринків і взагалі всієї фінансової системи в Україні;
- міжнародні ринки, фінансові ринки і основні інструменти, що застосовуються на даних ринках;
- методологію альтернативного аналізу;
- основні види фінансових операцій на міжнародних ринках і механізми їх здійснення;
- основні інформаційні і комп’ютерні системи здійснення фінансових операцій;

уміти:

- проводити аналіз ринків, їх прогнозування за допомогою методів технічного і фундаментального аналізу;
- оцінювати фінансові інструменти і вибирати найкращі способи їх застосування;
- оцінювати ефективність фінансових інструментів і активів;
- формувати і розраховувати прогнозні грошові потоки і розробляти прогнозні фінансові плани;
- визначати ризики фінансових інструментів на всіх стадіях їх використання, механізми і інструменти їх запобігання;
- організовувати ефективне управління фінансовими ризиками.

Теоретичну основу навчальної дисципліни становлять сучасні економічні теорії та концепції фінансів, фінансового менеджменту, інвестиційного менеджменту, аналітичного маркетингу і теорії ризиків, світовий досвід з теорії і практики функціонування і розвитку фінансових ринків, розробки провідних вчених і практиків провідних країн світу, що максимально адаптовані до реальних умов національної економіки.

ТЕМАТИЧНИЙ ПЛАН
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ РИНОК”

№ пор.	Назва змістового модуля і теми
1	2
	Змістовий модуль I. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансова система країни і її основні складові. Теоретичні основи функціонування фінансової системи
1	Предмет та завдання дисципліни “Фінансовий ринок”
2	Фінансова система країни, її основні функції, складові елементи, механізм регулювання
3	Фінансові інститути і міжнародні фінансові центри, їх вплив на національну фінансову систему
4	Фінансові посередники і їх функції на фінансових ринках
5	Фінансові інструменти: види, поняття, класифікація, застосування
6	Основи процентних ставок
	Змістовий модуль II. Фінансові ринки і механізм їх функціонування
7	Фінансові ринки і основні підходи до їх класифікації
8	Кредитний ринок (ринок банківських кредитів)
9	Фондовий ринок: ринки акцій, боргових зобов'язань (облігацій та інших довгострокових зобов'язань) з фіксованим доходом, інших фінансових інструментів і механізм їх функціонування
10	Валютний ринок і механізм його функціонування
11	Світові фінансові ринки
12	Ризики операцій на фінансових ринках і методи їх хеджування. Ринки похідних інструментів (деривативів)

1	2
13	Аналіз фінансових ринків: фундаментальний і технічний аналіз
14	Фінансовий ринок України: основні сегменти, характеристики, ефективність, проблеми, перспективи
Разом годин: 144	

ЗМІСТ
дисципліни
“ФІНАНСОВИЙ РИНОК”

Змістовий модуль I. Світове і внутрішнє фінансове середовище, фінансова система країни і її основні складові елементи. Теоретичні основи функціонування фінансової системи

Тема 1. Предмет та завдання дисципліни “Фінансовий ринок”

Предмет і завдання дисципліни “Фінансовий ринок”, її місце в системі економічної підготовки національних кадрів. Зв'язок курсу з іншими економічними дисциплінами.

Структура курсу. Види аудиторної та самостійної роботи студентів. Процедура перевірки знань. Пояснення до виконання контрольної роботи. Необхідна література для самостійної роботи.

Література [1–47]

Тема 2. Фінансова система країни, її основні функції, складові елементи, механізм регулювання

Фінансове середовище: поняття, характеристики, основні складові, основні тенденції. Фінансові потоки. Поняття “фінансова система” країни з економічного і організаційно-правового погляду. Структура фінансової системи. Функції фінансової системи і її еволюція. Формування фінансової системи і забезпечення її ефективності. Центральний банк як основа фінансової системи.

Роль держави в регулюванні фінансової системи країни. Основні інструменти регулювання. Функції державних органів регулювання.

Література [1–17; 19–22; 28; 35; конспект]

Тема 3. Фінансові інститути і міжнародні фінансові центри, їх вплив на національну фінансову систему

Світова фінансова система, її роль і розвиток. Найважливіші світові фінансові центри: Нью-Йорк, Лондон, Токіо та ін. Критерії, за якими визначаються фінансові центри як світові. Міжнародні фінансові ринки.

Міжнародні кредитно-фінансові установи. Банки. Світовий банк реконструкції і розвитку. Європейський банк реконструкції і розвитку. Небанківські світові фінансові інститути. Міжнародний валютний фонд. Міжнародні страхові компанії. Міжнародні біржі. Багатонаціональні корпорації. Фінансове посередництво і фінансові посередники на міжнародних фінансових ринках.

Міжнародні фінансові інститути в Україні: Міжнародний валютний фонд, Міжнародні банки і управителі портфелями активів: МВФ, ЄБРР, СБРР, Фінансова корпорація, фонди. Вплив міжнародних фінансових організацій на розвиток економіки України: позитивні і негативні моменти.

Література [17; 18; 20–22; 24; 25; конспект]

Тема 4. Фінансові посередники і їх функції на фінансових ринках

Пряме і непряме фінансування. Види фінансового посередництва. Класифікація фінансових посередників: депозитно-ощадні інститути (банки та ін.); договірні ощадні інститути; інвестиційні інститути; біржі; інші види фінансових посередників.

Банки і їх основні функції. Банківська система в Україні.

Страховий ринок. Страхові компанії, їх основні функції і призначення. Основні галузі і види страхування.

Пенсійні фонди, їх види і призначення. Система пенсійного забезпечення у розвинених країнах і в Україні.

Інститути спільного інвестування (ІСІ): відкриті, інтервальні і закриті. Диверсифіковані ІСІ. Пайові інвестиційні фонди. Корпоративні інвестиційні фонди. Взаємні фонди. Хедж-фонди. Інвестиційні банки і їх функції. Фірми, що управляють активами.

Біржі: товарні, фондові, валютні, біржі ф'ючерсів і опціонів.

Лізингові компанії. Лізинг: поняття, класифікація видів, механізм застосування. Основні відмінності від оренди, банківського кредиту

і кредиту покупців. Економічне обґрунтування лізингової угоди. Лізингові платежі. Основні переваги і недоліки лізингових операцій.

Фактор компанії (фактор–банки). Факторинг: поняття, класифікація видів, механізм застосування. Економічне обґрунтування факторингової операції. Основні переваги.

Форфейтинг: поняття, механізм застосування. Основні переваги. Фірми, що надають інформаційні послуги.

Література [1–15; 18; 20; 21; 24; 29–31; 33; 35; конспект]

Тема 5. Фінансові інструменти: види, поняття, класифікація, застосування

Фінансові активи–поняття. Матеріальні і нематеріальні активи. Основні поширені фінансові інструменти. Класифікація фінансових інструментів: інструменти грошового ринку і ринку капіталу, основні відмінності і характеристики. Інструменти грошового ринку: обігові сертифікати банківських депозитів, комерційні папери (казначейські векселі, короткострокові казначейські векселі і облігації, цінні папери урядових агентств, депозитні сертифікати, євродоларові депозитні сертифікати та ін.), банківські акцепти, угоди про зворотній викуп, короткострокові комерційні зобов'язання, короткострокові муніципальні облігації, урядові резервні фонди, валюта (іноземна і власна). Інструменти ринку капіталу: акції заставні, облігації корпорацій, цінні папери уряду, цінні папери урядових установ, споживчі та банківські комерційні позички.

Похідні інструменти (деривативи). Поняття “дериватив” (похідний цінний папір). Види деривативів. Ф'ючерси (валютні, товарні, на цінні папери та ін.), їх характеристики і застосування. Опціони: види (“права”, варанти, опціони “пут” і “кол” та ін.), класифікація, характеристики, застосування. Форварди: поняття, використання. Свопи. Опціони на ф'ючерси.

Іпотечні цінні папери: заставні, іпотечні сертифікати, іпотечні облігації. Емісія іпотечних цінних паперів, їх розміщення на ринку і обіг.

Єврооблігації, євроакції та інші європапери: поняття, використання.

Література [3; 4; 9; 18; 20–27; 30–32; 34–35; конспект]

Тема 6. Основи процентних ставок

Розуміння процентних ставок. Вимірювання процентних ставок. Поняття поточної вартості. Доход на момент погашення. Інші вимірники процентних ставок. Поточний доход. Доход на дисконтній основі. Курси облігацій і процентні ставки.

Відмінність між процентними ставками і віддачею. Відмінність між реальними та номінальними процентними ставками.

Простий підхід до вибору портфеля: теорія попиту на активи. Визначення попиту на активи. Придбання майна (багатство). Сподівані доходи. Ризик. Ліквідність. Теорія попиту на активи. Вигоди диверсифікації.

Поведінка процентних ставок. Система позичкових коштів, пропозиція і попит на ринку облігацій. Криві попиту і пропозиції. Ринкова рівновага. Аналіз попиту і пропозиції. Зміни рівноважних процентних ставок. Переміщення кривої попиту на облігації. Переміщення кривої пропозиції на облігації. Зміни у рівноважній процентній ставці. Система переваги ліквідності: пропозиція і попит на ринку грошей. Зміни у рівноважних процентних ставках. Переміщення кривої попиту на гроші. Переміщення кривої пропозиції грошей. Зміни у рівноважній процентній ставці. Прогнозування процентних ставок. Чи може вищий темп зростання пропозиції грошей знижувати процентні ставки?

Ризикова та строкова структура процентних ставок. Ризикова структура процентних ставок. Ризик невиконання зобов'язань. Ліквідність. Строкова структура процентних ставок. Криві доходу. Гіпотеза сподівань. Теорія сегментних ринків. Теорія домінантного середовища.

Література [3; 4; 9; 18; 20; 21–27; 30–32; 34–35; конспект]

Змістовий модуль II. Фінансові ринки і механізм їх функціонування

Тема 7. Фінансові ринки і основні підходи до їх класифікації

Характеристика фінансових ринків і їх класифікація. Грошовий ринок: поняття, основні інструменти, механізм функціонування. Ринок капіталів: поняття, основні інструменти, механізм функціонування. Кредитний ринок (ринок банківських кредитів). Валютний ринок.

Фондовий ринок. Ринок дорогоцінних металів. Внутрішній і зовнішній фінансові ринки (іноземний ринок). Первинний і вторинний ринки: поняття, основні характеристики і відмінності. Взаємозв'язок між первинним і вторинним ринками. Перший, другий, третій і четвертий ринки. Біржовий і позабіржовий ринки: поняття, основні характеристики і відмінності. Міжнародний фінансовий ринок. Фінансові ринки України: види, класифікація, характеристики, механізм функціонування.

Література [1–15; 18–33; 35; конспект]

Тема 8. Кредитний ринок (ринок банківських кредитів)

Необхідність та сутність кредиту. Загальні передумови, економічні та інші чинники необхідності кредиту. Цілі кредиту. Кредитні відношення. Принципи кредитування. Форми, види та функції кредиту. Характеристики основних форм кредитів.

Фінансові посередники на кредитному ринку. Банки. Функції банків. Банківське кредитування: політика і техніка надання кредитів. Види позичок, що надаються банками: позички фінансовим установам, іпотечні позички, сільськогосподарські позички, позички торговельним і промисловим компаніям, позички приватним особам, лізингове фінансування, фінансування зовнішньої торгівлі (факторинг), форфейтинг. Основні правила кредитування. Кредитна політика банку. Основні етапи кредитування. Кредитний аналіз позичальника. Визначення кредитоспроможності. Складання кредитного договору. Забезпечення під кредит. Джерела інформації про позичальника. Структура кредитного договору. Перевірка кредитів. Робота з проблемними кредитами.

Кредитування підприємницьких фірм. Види кредитів. Короткострокові кредити. Кредити на поповнення ТМЗ, які самоліквідуються. Кредити під оборотний капітал. Проміжні кредити під будівництво. Кредити ділерам з цінними паперами. Кредити роздрібним торговцям. Кредити під забезпечення активами.

Довгострокові кредити підприємницьким фірмам. Строкові кредити. Револьверне кредитування. Проектне кредитування. Кредити на придбання інших підприємницьких фірм.

Аналіз кредитних заявок підприємницьких фірм. Аналіз фінансової звітності позичальника. Контроль за витратами з боку позичальника. Операційна ефективність позичальника. Реалізація про-

дукції, послуг позичальником, як здатність ефективного управління. Розрахунок коефіцієнтів платоспроможності. Коефіцієнти покриття. Показники ліквідності та її значення для позичальника. Показники прибутковості.

Споживче та іпотечне кредитування. Іпотечне кредитування. Кредити під заставу житлових приміщень і їх відмінні кредити. Кредити за кредитними картками.

Споживче кредитування. Оцінка заявки на отримання споживчого кредиту. Бальна система оцінювання заявок на споживчі кредити (кредитний скорінг). Процентні ставки та інші умови споживчих кредитів.

Кредити під заставу нерухомості. Іпотечне кредитування і основні метрологічні засади. Процентні ставки за кредитами під заставу житлових приміщень.

Банківська система України. Центральний банк і його функції. Комерційні банки. Небанківські фінансові посередники кредитного ринку.

Світова комерційна банківська справа. Розвиток світової банківської справи. Основні тенденції в міжнародній банківській справі. Міжнародна банківська діяльність. Загальносвітові організаційні форми і операції. Міжнародна банківська справа. Національні банківські системи і принципи взаємної користі. Форми міжнародного представництва.

Достатність капіталу і вимоги до капіталу банку. Вимоги до капіталу з врахуванням ризику. Базельська угода. Застосування вимог.

Література [1–3; 8–12; 14; 19–21; 25; 26; 28; 29; 31; 33; 35; конспект]

Тема 9. Фондовий ринок: ринки акцій, боргових зобов'язань (облігацій та інших довгострокових зобов'язань) з фіксованим доходом, інших фінансових інструментів і механізм їх функціонування

Ринок акцій. Функції ринку акцій. Механізм функціонування ринку акцій. Емісія акцій. Фінансування за допомогою емісії акцій. Емітенти і емісія звичайних акцій. Переважне право купівлі акцій. Емісія акцій з переважним правом купівлі. Теорія агентських відношень. Привілейовані акції з плаваючою процентною ставкою. Вибір

між облігаціями, привілейованими і звичайними акціями. Фактори, що враховуються при виборі джерел фінансування.

Основні принципи управління активами і пасивами. Ризики, пов'язані з інвестуванням у фінансові активи: ризик неплатоспроможності, інфляційний ризик, ризик обмінних курсів, реінвестиційний ризик, ризик дострокового відзиву, ризик ліквідності. Природа зобов'язань. Класифікація зобов'язань. Проблема ліквідності. Загальні принципи управління активами і пасивами. Принципи управління для інститутів без фіксованих зобов'язань. Первинний і вторинний ринки акцій. Позабіржовий і біржовий ринки акцій. Ринкові індекси та індикатори: поняття, види, розрахунок, застосування. Ринок акцій в Україні. Емітенти акцій. Розміщення на фінансовому ринку емісії акцій. Регулювання ринку акцій.

Ринок боргових зобов'язань (облігацій). Основні характеристики облігацій. Казначейські цінні папери. Облігації корпорацій. Забезпечення випуску облігацій. Погашення облігацій. Інші характеристики облігацій: конвертовані і облігації, які замінюються; боргові облігації з варантом; зворотні облігації; цінні папери з плаваючою процентною ставкою; особливості високодохідних облігацій. Кредитний рейтинг.

Муніципальні цінні папери. Облігації під загальне зобов'язання. Доходні облігації. Єврооблігації. Привілейовані акції. Заставні і цінні папери, забезпечені заставними. Заставні (іпотека). Характеристика грошового потоку іпотечної позички. Часткові іпотечні облігації. Структуровані іпотечні облігації. Іпотечні облігації з відокремлювальним купоном. Цінні папери, забезпечені активами.

Оцінка облігацій. Співвідношення ціни облігації і строку до погашення у випадку незмінної процентної ставки. Причини змін ціни облігацій. Котирування цін облігацій. Накопичений процент. Традиційні вимірювання доходності облігацій. Поточна доходність. Доходність до погашення. Доходність до відзиву. Потенційні джерела грошового доходу облігацій.

Міри доходності портфеля облігацій. Середньозважена доходність портфеля. Внутрішня ставка доходності портфеля облігацій. Повна доходність. Вирахування повної доходності облігацій. Використання повної доходності (горизонтальний аналіз). Повна доходність і мінливість ціни облігацій.

Мінливість цін облігацій без опціонів. Фактори, що впливають на мінливість ціни облігацій. Характеристики мінливості ціни. Факто-

ри, що впливають на доходність облігацій. Базисна процентна ставка. Тимчасова структура процентних ставок.

Ринки облігацій. Специфіка розміщення облігацій на ринку.

Портфельне управління як сучасний елемент функціонування фінансових ринків. Поняття інвестиційного портфеля. Види портфелів. Основні функції портфелів. Теорія портфеля Марковіца. Ризик і дохід цінних паперів. Вимірювання ризиків інвестиційного портфеля. Вимірювання доходності інвестиційного портфеля.

Література [3–9; 17; 18; 20–27; 30–35; конспект]

Тема 10. Валютний ринок і механізм його функціонування

Природа валютного ринку. Поняття валютного ринку і його види. Валютні курси. Валютні курси у довгостроковому періоді. Чинники, що впливають на валютні курси у довгостроковому періоді. Визначення валютного курсу у короткостроковому періоді. Механізми валютного ринку. Інструменти валютного ринку. Спот-курс. Валютні форварди. Валютні свопи. Валютні ф'ючерси і опціони.

Операції на валютному ринку. Передача купівельної спроможності. Хеджування і спекуляція. Покритий процентний арбітраж. Спекуляції на зміні процентних ставок. Валютні операції центральних банків.

Визначення курсу “спот” (курс валюти за касовими угодами). Вільно плаваючі курси. Фіксовані курси. Контрольовані курси.

Паритетні взаємовідношення і ринок термінових угод. Паритет купівельної спроможності. Ефект Фішера. Міжнародний ефект Фішера. Паритет процентної ставки. Система паритетних умов.

Прогнозування валютних курсів. Чинники, що впливають на валютні курси. Альтернативні підходи до прогнозування обмінних курсів. Визначення курсу “форвард” для прогнозування майбутніх курсів “спот”.

Міжнародний валютний ринок і операції на ньому. Валютний ділінг.

Валютний ринок в Україні. Механізм функціонування валютного ринку в Україні. Українська міжбанківська валютна біржа.

Література [1; 2; 11; 12; 15; 19–21; 25; 26; 29; 31; 33; 35; 36; 47; конспект]

Тема 11. Світові фінансові ринки

Міжнародні фінансові ринки: поняття, основні інструменти, механізм функціонування. Міжнародний валютний ринок. Структура валютних ринків і їх учасники. Міжнародний грошовий ринок. Паритет купівельної спроможності. Ринок єврокредитів і євровалют: синдикативні єврокредити, єврокредити з позначкою про валютний опціон. Процентні ставки з єврокредитів. Процентний диференціал. Міжнародний ринок капіталів. Операції на міжнародних валютних ринках: валютний ділінг. Міжнародні ринки цінних паперів: види, характеристики, механізм функціонування.

Література [19–21; 24–26; 29; 31; 33; 35; 40; конспект]

Тема 12. Ризики операцій на фінансових ринках і методи їх хеджування. Ринки похідних інструментів (деривативів)

Ризики фінансових ринків: поняття, види, класифікація. Фінансові і ділові ризики. Механізми і інструменти хеджування ризиків. Внутрішні інструменти. Зовнішні інструменти. Система і механізми хеджування ризиків. Ф'ючерсні ринки. Ф'ючерсні контракти на цінні папери. Хеджери і спекулянти. Розрахункова (клірингова) палата. Система захисту проти потенційних втрат при здійсненні ф'ючерсних угод: початкова маржа, кліринг, підтримуюча маржа. Фінансові ф'ючерси: процентні ф'ючерси, ф'ючерсні контракти на ринкові індекси. Оцінка ф'ючерсних контрактів. Використання ф'ючерсів в управлінні інвестиціями. Індексний арбітраж.

Біржові і позабіржові опціони. Різниця між опціонами і ф'ючерсами. Основні параметри фондових опціонів. Ціна опціону. Характеристика прибутку і збитку опціонів. Опціонні стратегії. Опціони на ф'ючерси. Форварди: поняття, застосування.

Ринки валютних похідних інструментів. Методи хеджування валютних ризиків. Валютні ф'ючерси. Ринки ф'ючерсів: роль біржі. Вимоги маржі. Захист від банкрутства. Захист від невиконання зобов'язань. Система клірингу. Умови контракту. Ринкові котирування. Купівля, продаж і ліквідація ф'ючерсної позиції.

Валютні опціони. Ринкові котирування опціонів. Фактори, що контролюють опціонні премії. Спекуляції з опціонами "кол". Порівняння опціонів і ф'ючерсних контрактів. Опціони за ф'ючерсами. Валютні свопи.

Адміністративні механізми захисту від валютних ризиків. Роль центробанку в забезпеченні стабільності національної валюти. Інтервенція на валютних ринках і пропозиція грошей. Нестерилізована інтервенція. Стерилізована інтервенція.

Література [17; 18; 20; 21; 24; 25; 30; 35; 37; 42; 43;45; конспект]

Тема 13. Аналіз фінансових ринків: фундаментальний і технічний аналіз

Фундаментальний (фінансовий) аналіз. Функції і завдання фундаментального аналізу фінансових ринків. Джерела інформації для проведення аналізу. Показники фундаментального аналізу. Аналіз валютного ринку. Основні фактори, що впливають на курс валюти. Аналіз фондового ринку. Аналіз ринку банківських кредитів. Аналіз ринку дорогоцінних металів. Обробка результатів аналізу. Використання результатів аналізу для прогнозування і планування фінансової діяльності.

Технічний аналіз фінансових ринків. Поняття і основні цілі технічного аналізу фінансових ринків. Застосування технічного аналізу для аналізу фондового і валютного ринків. Основні концепції, що лежать в основі технічного аналізу: теорія Доу; концепція активності торговельних операцій; концепція індикаторів (акцій символів); концепція технічних індикаторів; індекс упевненості; хвильова теорія Еліота. Прийоми і методи технічного аналізу. Застосування результатів технічного аналізу для прогнозування фінансових показників.

Література [17; 18; 20; 21; 24; 25; 30; 35; 37; 42; 43; 45; конспект]

Тема 14. Фінансовий ринок України: основні сегменти, характеристики, ефективність, проблеми, перспективи

Валютний ринок України. Валютне регулювання в Україні. Поняття, завдання та форми організації регулювання. Відкриття та функціонування в уповноважених банках рахунків банків кореспондентів в іноземній валюті. Порядок відкриття банками рахунків у іноземній валюті. Організація валютного ринку України. Види валютних операцій в Україні.

Кредитний ринок України (ринок банківських кредитів). Кредитна система України. Фінансові посередники грошового ринку. Національний банк України: завдання, функції. Комерційні банки. Регулювання банківської системи. Кредитна політика: довгострокове і короткострокове кредитування в Україні.

Фондовий ринок України: ринок акцій, ринок облігацій, ринок похідних інструментів. Основні учасники фондового ринку в Україні. Біржовий та позабіржовий ринки. Механізм регулювання фондового ринку в Україні.

Література [1–15; 19; 22; 23; 28; 31; 33; 35; 36; 40; 45; конспект]

ТЕМИ КОНТРОЛЬНИХ (КУРСОВИХ) РОБІТ

1. Світове і внутрішнє фінансове середовище. Розвиток світової економіки і потоки капіталу. Основні тенденції.
2. Фінансові ринки: поняття, класифікація, функції і структура.
3. Грошовий ринок: поняття, основні складові і інструменти, їх характеристики, механізм функціонування.
4. Ринок капіталів: поняття, основні складові і інструменти, їх характеристики, механізм функціонування.
5. Внутрішній і зовнішній фінансові ринки.
6. Ринок опціонів і ф'ючерсів.
7. Ринок дорогоцінних металів.
8. Фінансові посередники і їх функції.
9. Національні фінанси України і внутрішнє економічне середовище. Потоки капіталів в Україні. Основні фінансові інститути України.
10. Фінансові активи: поняття, види, застосування.
11. Фінансові інструменти: поняття, види. Класифікація фінансових інструментів, їх відмінність.
12. Фінансові інститути: поняття, функції, їх роль у розвитку фінансового ринку.
13. Процентні ставки: поняття, вимірювання, поведінка процентних ставок.
14. Валютний ринок: механізм функціонування, інструменти і основні операції.
15. Паритетні взаємовідношення і ринок спотових угод.
16. Валютний ринок України.

17. Валютні ризики і методи їх хеджування.
18. Валютні опціони і валютні ф'ючерси: поняття, види і застосування.
19. Кредитний ринок. Фінансові посередники на кредитному ринку.
20. Кредитування підприємницьких структур.
21. Проектне банківське кредитування.
22. Іпотечне кредитування.
23. Споживче кредитування.
24. Кредитна система України: складові, механізм функціонування, регулювання.
25. Світова комерційна банківська справа.
26. Ринок акцій і облігацій: види, призначення, механізми здійснення операцій.
27. Вексельний ринок.
28. Ринок похідних інструментів.
29. Лізинг як механізм фінансування інвестицій.
30. Факторинг як механізм підвищення зовнішньоекономічних угод.
31. Фінансовий ринок України.
32. Валютний ринок України.
33. Кредитний ринок України.
34. Фондовий ринок України.
35. Інвестиційні посередники.
36. Валютний ділінг.
37. Технічний аналіз фінансових ринків.

ВКАЗІВКИ ДО ВИКОНАННЯ КОНТРОЛЬНОЇ (КУРСОВОЇ) РОБИТИ

Контрольні роботи повинні бути оформлені відповідно до вимог і мати таку структуру: план; вступ; основна частина з розглядом теорії і аналізом практичних прикладів; висновки; список літератури. Обсяг роботи до 15 сторінок комп'ютерного тексту через 1,5 інтервала шрифтом 14.

Студент вибирає вказану в переліку тему відповідно до останніх цифр своєї залікової книжки, а також вирішує всі контрольні задачі, наведені у програмі.

Курсові роботи повинні бути оформлені відповідно до вимог і мати таку структуру: план; вступ; теоретична частина (10 сторінок) з розглядом теорії, практична (розрахункова) частина із застосуванням

методів аналізу, розгляду практичних прикладів; висновки; список літератури. Робота повинна супроводжуватися аналітичними таблицями, розрахунками, графіками, схемами, додатками. Обсяг роботи не менше 30–35 сторінок комп'ютерного тексту через 1,5 інтервала шрифтом 14. Обов'язкові посилання на літературні джерела, формули повинні бути пронумеровані, таблиці і рисунки — пронумеровані і мати надписи.

Студент вибирає вказану в переліку тему курсової роботи відповідно до останніх цифр своєї залікової книжки.

ПИТАННЯ ДЛЯ САМОКОНТРОЛЮ

1. Фінансові ринки: поняття, класифікація.
2. Грошовий ринок: поняття, механізм функціонування.
3. Ринок капіталів: поняття, механізм функціонування.
4. Внутрішній і зовнішній ринки: поняття, механізм функціонування.
5. Первинний і вторинний ринки: поняття, механізм функціонування.
7. Фінансові посередники і їх функції.
8. Кредитний ринок: поняття, механізм функціонування.
9. Валютний ринок: поняття, механізм функціонування.
10. Фондовий ринок: поняття, механізм функціонування. Біржовий і позабіржовий ринки.
11. Ринок акцій: поняття, механізм функціонування.
12. Ринок довгострокових зобов'язань: поняття, механізм функціонування.
13. Ринок похідних інструментів: поняття деривативу, механізм функціонування.
14. Світовий фінансовий ринок: основні тенденції.
15. Регулювання фінансової системи. Роль держави у регулюванні фінансових ринків.
16. Фінансові активи: поняття, види. Фінансові інструменти: види, класифікація, застосування.
17. Основні поширені фінансові інструменти ринку грошей.
18. Основні поширені фінансові інструменти ринку капіталів.
19. Спекулятивні фінансові інструменти.
20. Фінансові інститути і фінансові центри.

21. Поняття процентної ставки. Види процентних ставок і їх визначення.
22. Поточна вартість: поняття, розрахунок.
23. Реальні і номінальні процентні ставки.
24. Криві попиту і пропозиції. Ринкова рівновага.
25. Ризикова та строкова структура процентних ставок.
26. Валютний ринок: валютні курси, еквіваленти.
27. Визначення валютного курсу у довгостроковому періоді.
28. Інструменти валютного ринку.
29. Спот-курс. Матриця спот-курсів.
30. Форвардний курс: поняття, застосування.
31. Своп: поняття, застосування.
32. Валютні опціони і ф'ючерси.
33. Операції на валютному ринку: грошовий переказ.
34. Операції на валютному ринку: хеджування.
35. Операції на валютному ринку: кліринг.
36. Операції на валютному ринку: кредит.
37. Покритий процентний арбітраж і валютний арбітраж.
38. Типи валютних систем: вільно плаваючі курси.
39. Типи валютних систем: фіксовані курси.
40. Типи валютних систем: контрольовані курси.
41. Паритетні взаємовідношення і ринок термінових угод.
42. Паритет купівельної спроможності.
43. Паритет процентної ставки.
44. Методи хеджування валютних ризиків. Валютні ф'ючерси.
45. Методи хеджування валютних ризиків. Валютні опціони.
46. Методи хеджування валютних ризиків. Валютні свопи.
47. Кредитний ринок: кредитні відношення та мета кредиту. Основні форми, види і функції кредитів.
48. Фінансові посередники на кредитному ринку.
49. Банківське кредитування: види кредитів.
50. Короткострокове і довгострокове кредитування.
51. Основні правила кредитування.
52. Кредитна політика банку.
53. Кредитний аналіз позичальника.
54. Визначення кредитоспроможності позичальника.
55. Кредитне забезпечення.
56. Споживче кредитування.
57. Іпотечне кредитування.

58. Проектне кредитування.
59. Небанківські фінансові посередники кредитного ринку.
60. Світова комерційна банківська справа. Міжнародна банківська діяльність.
61. Ринок акцій і механізм його функціонування.
62. Акції: види, поняття, відмінності, застосування.
63. Оцінка акцій.
64. Ризики інвестування у фінансові активи.
65. Операції з акціями на фондовій біржі. Лістинг і делістинг.
66. Ринок облігацій. Облігація: поняття, види, основні характеристики.
67. Визначення доходності облігацій.
68. Поняття “дериватив”. Основні похідні інструменти.
69. Опціон: поняття, види, застосування.
70. Ф'ючерс: поняття, види, застосування.
71. Портфелі цінних паперів: поняття, види застосування.
72. Фінансовий ринок України: основні сегменти, регулювання.
73. Валютний ринок України: поняття, механізм функціонування.
74. Ринок цінних паперів України: поняття, класифікація, механізм функціонування.
75. Ринок банківських кредитів в Україні: механізм функціонування.
76. Фінансові послуги і фінансове посередництво.
77. Лізинг.
78. Факторинг.
79. Форфейтинг.
80. Інвестиційні посередники.
81. Валютний ділінг.
82. Технічний аналіз фінансових ринків.
83. Фундаментальний аналіз.
84. Управління інвестиційним портфелем.
85. Страхові компанії і їх послуги на фінансовому ринку: функції, роль, завдання.
86. Хедж-фонди: поняття, види, функції, механізм функціонування.
87. Ринок євровалют.
88. Аналіз кредитоспроможності позичальника фінансових коштів.
89. Ринок єврооблігацій.
90. Інформаційне забезпечення діяльності фінансових ринків.

СПИСОК ЛІТЕРАТУРИ

Основна

1. Закон України “Про банки і банківську діяльність” від 07.12.2000 № 2121-III, із змін. і допов.
2. Закон України “Про Національний банк України” від 20.05.1999, із змін. і допов.
3. Закон України “Про цінні папери і фондову біржу” від 18.06.1991 № 1201/ВР (в ред. Закону 2006 р.), із змін. і допов.
4. Закон України “Про державне регулювання ринку цінних паперів в Україні” від 30.10.1996 № 448/96-ВР, із змін. і допов.
5. Закон України “Про Національну депозитарну систему і властивості електронного обороту цінних паперів в Україні” від 10.12.1997 № 71097-ВВ, із змін. і допов.
6. Закон України “Про фінансові послуги та державне регулювання ринку фінансових послуг” від 12.06.2001 № 2664-III, із змін. і допов.
7. Закон України “Про інститути спільного інвестування (пайові та корпоративні фонди) від 22.03.2001 № 2318, із змін. і допов.
8. Закон України “Про іпотеку” від 05.06.2003 № 898-IV.
9. Закон України “Про іпотечне кредитування, операції з консолідованим іпотечним боргом та іпотечні сертифікати”. — Відомості Верховної Ради (ВВР) України.
10. Закон України “Про фінансово-кредитну діяльність і управління майном при будівництві нерухомості і операціях з нерухомістю”. — Уряд. кур’єр. — 2003.
11. Закон України “Про страхування” від 15.05.96 (в редакції Закону України від 04.10.2001 № 2775, із змін. і допов).
12. Закон України “Про фінансовий лізинг” від 16.12.1997 № 723/97–ВР, із змін., внесеними Законом України від 14.01.1999 № 394–14, в ред. Закону від 11.12.2003 № 1381–IV (1381–15).
13. Закон України “Про господарські товариства” від 19.09.1991, із змін. і допов.
14. Закон України “Про кредитні спілки” (1997 р.), із змін. і допов.
15. Декрет Кабінету Міністрів України від 19.02.93 № 15–93 “Про систему валютного регулювання і валютного контролю”.
16. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку 7, 14, 16.

17. *Брігхем Е. Ф.* Основи фінансового менеджменту: Пер. з англ.; за наук. ред. О. Д. Василик, О. Д. Заруби. — К.: Молодь, 1997. — 998 с.
18. *Гитман Лоренс Дж., Джонк Майкл Д.* Основы инвестирования: Пер. с англ. — М.: Дело, 1997.
19. *Гроші та кредит / За ред. Савлука.* — К.: Либідь, 2001. — 662 с.
20. *Давид С. Кидуэлл и др.* Финансовые институты, рынки и деньги. — СПб.: Питер, 2000. — 752 с.
21. *Зви Боди, Роберт К. Меротон.* Финансы: Пер. с англ. — М.: Вильямс, 2003. — 592 с.
22. *Калина А. В. и др.* Рынок ценных бумаг // Учеб. пособие. — Изд. 2-е, перераб. и доп. — К.: МАУП, 1999.
23. *Кравченко Ю. Я.* Ринок цінних паперів: Навч. посіб. — К.: Дакор; КНТ, 2008. — 664 с.
24. *Ли Ченг Ф., Финнерти Дж. И.* Финансы корпораций: теория, методы и практика: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 2000.
25. *Максимо В. Энг и др.* Мировые финансы: Пер. с англ. (Ун-т Сент Джон). — М.: ДеКа, 1998. — 734 с.
26. *Міжнародні фінанси.* — К.: Либідь, 2003. — 784 с.
27. *Мозговий О. М.* Фондовый рынок: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 1999.
28. *Розвиток фінансово-кредитних відносин в Україні.* — К., 2004. — 226 с.
29. *Роуз Питер С.* Банковский менеджмент. — М.: Дело Лтд, 1995. — 768 с.
30. *Страховий та інвестиційний менеджмент.* — К.: МАУП, 2002. — 344 с.
31. *Смолянська О. Ю.* Фінансовий ринок: Навч. посіб. — К.: ЦНЛ, 2005. — 383 с.
32. *Шарп Уильям Ф. и др.* Инвестиции: Пер. с англ. — М.: ИНФРА-М, 1997.
33. *Шелудько В. М.* Фінансовий ринок. — К., 2003. — 535 с.
34. *Шклярук С. Г.* Портфельное инвестирование. Теория и практика: Учеб. пособие. — К.: МСУ; Нора-друк, 2000.
35. *Шклярук С. Г.* Финансовая система. Структура. Механизм функционирования. Оптимизация: Монография. — К.: Нора-Принт, 2001. — 568 с.
36. *Ющенко В. А., Міщенко В. І.* Валютне регулювання: Навч. посіб. — К.: Знання, 1999. — 360.

Додаткова

37. *Мандрул О. Г., Павленко І. А.* Фондовий ринок: операції з цінними паперами: Навч. посіб. — 2-ге вид., допов. та перероб. — К.: КНЕУ, 2000. — 156 с.
38. *Найман Э.* Малая энциклопедия трейдера. — К.: Альфа Капитал; Логос, 1997. — 236 с.
39. *Найман С. Л.* Трейдер-инвестор. — К.: ВИРА-Р, 2000. — 640 с.
40. *Примостка Л. О.* Банківський менеджмент. Хеджування фінансових ризиків: Навч. посіб. — К.: КНЕУ, 1998. — 108 с.
41. *Пискулов Д. Ю.* Теория и практика валютного дилинга. — М.: ИНФРА-М, 1996. — 224 с.
42. *Редхем К., Хьюс С.* Управление финансовыми рисками. — М.: ИНФРА-М, 1996.
43. *Синки Дж.-мл.* Управление финансами в коммерческих банках. — М.: Cat., 1994. — 820 с.
44. *Солодкий М. О.* Біржовий ринок. — К.: Джерела М, 2001. — 336 с.
45. *Стратегія допомоги Україні: Меморандум Президента Міжнародного Банку реконструкції та розвитку та Міжнародної фінансової корпорації Раді виконавчих директорів про стратегію допомоги Україні на 2004–2007 роки.* — К.: Світовий банк. — 2003. — 96 с.
46. *Хохлов Н. В.* Управление риском: Учеб. пособие для вузов. — М.: ЮНИТИ-ДАНА, 2001. — 239 с.
47. *Эрлих А. А.* Технический анализ товарных и финансовых рынков: Прикладное пособие. — М.: ИНФРА-М, 1996.

ЗМІСТ

Пояснювальна записка.....	3
Тематичний план дисципліни “Фінансовий ринок”	5
Зміст дисципліни “Фінансовий ринок”	6
Теми контрольних (курскових) робіт	16
Вказівки до виконання контрольної (урсової) роботи.....	17
Питання для самоконтролю	18
Список літератури	21

Відповідальний за випуск *А. Д. Вегеренко*
Редактор *О. М. Коваленко*
Комп’ютерне верстання *А. М. Голянда*

Зам. № ВКЦ-4067

Підп. до друку 14.05.09. Формат 60x84/₁₆. Папір офсетний.

Друк ротативний трафаретний.

Ум. друк. арк. 1,4. Обл.-вид. арк.1,23. Наклад 50 пр.

Міжрегіональна Академія управління персоналом (МАУП)

03039 Київ-39, вул. Фрометівська, 2, МАУП

ДП «Видавничий дім «Персонал»

03039 Київ-39, пр. Червонозоряний, 119, літ. ХХ

*Свідоцтво про внесення до Державного реєстру
суб’єктів видавничої справи ДК № 3262 від 26.08.2008*